

ਅਨਿਲ ਖੇਤਰਪਾਲ, ਜੇ.

ਸੋਮ ਦੱਤ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਸ — ਜਵਾਬਦੇਹ

2020 ਦਾ CWP ਨੰਬਰ 7378

24 ਮਾਰਚ, 2021

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950—ਅਨੁਛੇਦ. 226—ਸਰਵਿਸ ਮਾਮਲਾ—ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ
—ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕ ਕੰਟਰੀਬਿਊਟਰੀ ਹੈਲਥ ਸਕੀਮ (ECHS) — ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ
—ਕਦੋਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ — ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ—ਤਾਜ਼ੀ ਭਰਤੀ
ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਬਦਲੀ —ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਪਰਮਜੀਤ
ਕੌਰ ਕੇਸ (2015 ਦਾ ਐਲ.ਪੀ.ਏ. 1691) -ਪ੍ਰਤੀ ਇਨਕਿਊਰੀਅਮ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ,
ਈਸੀਐਚਐਸ ਪੌਲੀਕਲੀਨਿਕ ਵਿੱਚ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਡਰਾਈਵਰ, ਨੇ ਮੁੜ ਭਰਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ
ਨਵੀਂ ਭਰਤੀ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ- ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ
ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ-
ਈਸੀਐਚਐਸ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਸਥਾਈ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ-ਠੇਕੇ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਨਤਕ
ਸੇਵਕ ਨਹੀਂ ਹਨ-ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਨੀਤਾ ਕੇਸ 2016 (8) ਵਿੱਚ SCC 293 ਨੇ
ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਠੇਕੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ - ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਅਪਲਾਈ
ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ - ਅਸਾਮੀਆਂ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ
ਗਈਆਂ ਸਨ - ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਸਾਮੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਈ
ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ - ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ ਠੇਕੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ
ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ
ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਣ-ਇਸ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮਾਣਯੋਗ
ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਸਥਾਈ ਸਨ- ਇਸ ਤੋਂ
ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ
ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ
ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ- ਠੇਕੇ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਯੂ-ਟਰਨ ਲੈਣ ਅਤੇ
ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। -ਇਸ ਤੋਂ
ਇਲਾਵਾ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ
ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ
ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ-ECHS ਸਕੀਮ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਦੋਂ
ਤੱਕ ਪਾਲਿਸੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਆਪਹੁਦਰੇ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣ ਲਈ, ਇਸਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ

ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੂਰੀ ਸਕੀਮ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗੀ - ਪਟੀਸ਼ਨ

ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਨੇ ਕਿਹਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ। ECHS ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਯੋਗਦਾਨੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦੋਹਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਕ ਹੈ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਪੌਲੀਕਲੀਨਿਕ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ। ਦੂਜਾ, ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਲਈ ਤਾਂ ਜੋ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਬਲੂਜ਼ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਸਕੇ। ECHS ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੋਈ ਸਥਾਈ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ECHS ਸਕੀਮ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਟੇਜ਼ਨ ਕਮਾਂਡਰ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(15 ਲਈ)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਨਾਮ ਅਨੀਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, 2016(8) SCC 293. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਡਾ. ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 30.06.2015 ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੈ, ਇਸਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਲਪੀਏ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ 19.12.2016 ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬੈਂਚ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਠੇਕੇ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2006 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਅਤੇ ਲਾਅ ਇੰਸਟ੍ਰਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ 471 ਅਸਾਮੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਭਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮੁੰਬਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ 11 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਮਹੀਨੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 3 ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਈ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਨਵੇਂ ਭਰਤੀ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਠੇਕੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਭਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 'ਏ', 'ਬੀ' ਅਤੇ 'ਸੀ' ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਨਾਗਪੁਰ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸਾਮੀਆਂ ਸਥਾਈ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਉਪਰੋਕਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਉਸੇ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਨੀਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, 2016(8) SCC 293. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਡਾ. ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ 30.06.2015 ਹੈ, ਇਸਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਲਪੀਏ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ 19.12.2016 ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬੈਂਚ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਠੇਕੇ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2006 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਲਾਅ ਇੰਸਟ੍ਰਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ 471 ਅਸਾਮੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਭਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮੁੰਬਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ 11 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 3 ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਈ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਨਵੇਂ ਭਰਤੀ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਠੇਕੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਭਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 'ਏ', 'ਬੀ' ਅਤੇ 'ਸੀ' ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਨਾਗਪੁਰ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸਾਮੀਆਂ ਸਥਾਈ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ:-

15. ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਇਸ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇਸ ਵਿਚ ਸਥਾਈ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

ਸਰਕਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਗਿਆਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ

ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਦੋ ਵਾਰ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਠੇਕੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚੋਣ ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਕਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

16. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 21.08.2006 ਅਤੇ 15.09.2006 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ। ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਖਰਚੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਸੀ ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਸਾਮੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ, ਲਾਅ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਲਾਅ ਇੰਸਟ੍ਰਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ 471 ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਭਰਨ ਦਾ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਸਥਾਈ ਹਨ। "

(ਪੈਰਾ 17)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਈ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਬੈਂਚ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 2015 ਦੇ ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਨੰ. 1691 ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ, ਉੱਚਤਮ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ 18)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਇੱਕ ਭਰਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਿਰਫ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਭਰਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣਾ ਮਦਦ ਦਾ ਹੱਥ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਰਾਂ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗੀ।

ਉਮੀਦਵਾਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਰਤੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਿਰਫ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਭਾਵ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਮਿਆਦ ਲਈ

ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ^(Anil Kshetaram v. I) ਖਰੀਦ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਵਧੇਰੇ ਯੋਗ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਹਨ, ਪਰ ਭਰਤੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਹੁਣ, ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਰਤੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ 19)

ਫਿਰ ਵੀ ਇਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਐਸਟੇਪਲ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (ਸੁਪੈਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਯੂ-ਟਰਨ ਲੈਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰਫ਼ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਹੀ ਰੱਖੇ।

(ਪੈਰਾ 20)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ। ਇਹ ਸਕੀਮ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨੀਤੀ ਆਪਹੁਦਰੇ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ, ਇਸ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੂਰੀ ਸਕੀਮ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗੀ।

(ਪੈਰਾ 22)

ਅਭਿਜੇਕ ਸੇਠੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ
ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ.

ਰੋਹਿਤ ਵਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ
ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਤੋਂ 4 ਲਈ।

ਅਨਿਲ ਖੇਤਰਪਾਲ, ਜੇ.

(1) ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਸ-ਸਰਵਿਸਮੈਨ ਕੰਟਰੀਬਿਊਟਰੀ ਹੈਲਥ ਸਕੀਮ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਈਸੀਐਚਐਸ ਸਕੀਮ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਰਾਈਵਰ ਵਜੋਂ 06.05.2020 ਤੱਕ ਕੰਟਰੈਕਟ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਠੋਸ ਰਾਹਤਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ:-

"i) ਮੈਂਡਮਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਯੋਗਦਾਨੀ ਸਿਹਤ ਯੋਜਨਾ (ECHS) ਦੀ ਥਾਂ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ, ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ, ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 246 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ; ਕਿਉਂਕਿ ਜਲ ਸੈਨਾ, ਫੌਜੀ, ਹਵਾਈ ਫੌਜਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਸੂਚੀ (ਸੂਚੀ-ਐਲ) ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 7 ਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ; ਉਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਯੋਗਦਾਨੀ ਸਿਹਤ ਯੋਜਨਾ (ECHS) ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸੰਗਠਨ, ECHS/ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਾੜਾਂ 'ਤੇ ਅਕਸਰ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ;

- ii) . ਸਰਟੀਓਰੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ (ਅਨੈਕਸਰ ਪੀ-4) ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜੋ ਇਸ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ/ਉਲੰਘਣ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ (ਅਨੈਕਸਰ ਪੀ-9);
- iii) . ਮੈਂਡਮਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜੋ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ECHS ਪੌਲੀਕਲੀਨਿਕ, ਮੋਹਾਲੀ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਖੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ (ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ) ਹਾਈ ਕੋਰਟ; ਪੀ-9) ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਥਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਠੇਕੇ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨਾ ਦੇਣਾ;
- iv) . ਮੈਂਡਮਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ECHS ਪੌਲੀਕਲੀਨਿਕ, ਮੋਹਾਲੀ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਖੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਪੋਸਟ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ;
- v) . ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ECHS ਪੌਲੀਕਲੀਨਿਕ, ਮੋਹਾਲੀ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਡ੍ਰਾਈਵਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਨਿਰਦੇਸ਼; ਪੀ-9;"

(2) ਉਸ ਸਕੀਮ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਦੇ ਮਿਲਟਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਨੈਟਵਰਕ ਰਾਹੀਂ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਮਿਲਟਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੱਡੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਯੋਗਦਾਨ ਯੋਜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ

30.12.2002 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਸਬੰਧਤ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕਮਾਂਡਰ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸਕੀਮ ਕਿਸੇ

ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਚਾਰਾਂ/ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਕੀਮ ਮਿਲਟਰੀ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਫੌਜੀ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਦੇ ਕਲੀਨਿਕਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਫੌਜੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਫੌਜੀ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਏ, ਬੀ, ਸੀ, ਡੀ ਅਤੇ ਈ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਪੰਜ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਪੌਲੀ ਕਲੀਨਿਕਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਖਰਚੇ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਖੇਤਰ. ਇਹ ਸਕੀਮ ਕੁੱਲ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਵੀ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ECHS ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸੀਵਿਯਾਨਕ ਸਕੀਮ ਹੈ, ਠੇਕੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ। 30.12.2002 ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ, ਈਸੀਐਚਐਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਟਾਫ ਦੀ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਸੀਮਾ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕਮਾਂਡਰ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਲ 2013 ਵਿੱਚ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ECHS ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੌਲੀ ਕਲੀਨਿਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਰਤੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਪੱਤਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਈ.ਸੀ.ਐਚ.ਐਸ. ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੀਨਿਊ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਲ 2013 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਹੋਏ ਜੋ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 30.06.2015 ਨੂੰ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2013 ਦੀ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰ.20113 ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੁੜੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਈਸੀਐਚਐਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਆਚਰਣ ਦੇ ਅਧੀਨ। 2015 ਦੇ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 1691 ਵਿੱਚ 19.12.2016 ਨੂੰ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(3) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੁਬਾਰਾ ਕੁਝ ਭਰਤੀ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਬੈਂਚ ਨੇ 2017 ਦੇ CWP ਨੰਬਰ 439 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 17.12.2017 ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਸੀ ਨਵੀਂ ਭਰਤੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ 2017 ਦੇ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 1216 ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 06.09.2018 ਨੂੰ ਇਸ ਸਕੀਮ

ਅਧੀਨ ਭਰਤੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ECHS ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਮਿਆਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਯੋਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ, ਗਿਆਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ।

ECHS ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ 30 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਜਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਦਲੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਦੇ ਕੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ ਅਫਸਰ-ਇਨ-ਚਾਰਜ ਪੌਲੀਕਲੀਨਿਕ/ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਫਸਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕਮਾਂਡਰ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ।

7. ਪੌਲੀਕਲੀਨਿਕ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਗਾਤਾਰ 20 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੀਚਤ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ 60 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

17. ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਵਜੋਂ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।

(4) ਇੱਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

A. ਪੈਰਾ 3 - ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ। ECHS ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਮਾਪਦੰਡ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

ਐੱਸ	ਸ਼੍ਰੇਣੀ	ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ	
(a)	ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ / ਮਾਹਿਰ / ਦੰਦ 1	60	40
	ਅਧਿਕਾਰੀ		
(ਬੀ)	ਅਫਸਰ ਇੰਚਾਰਜ ਪੌਲੀਕਲੀਨ	100	-

(c)	<i>(Anil Kshetarpal, J.)</i> ਨਰਸ, ਨਰਸਿੰਗ ਸਹਾਇਕ (ਜਨਰਲ, ਰੇਡੀਓਗ੍ਰਾਫਰ, ਫਿਜ਼ੀਓਥੈਰੇਪਿਸਟ), ਡੈਂਟਲ ਹਾਈਜੀਨਿਸਟ/ਸਹਾਇਕ ਅਤੇ ਲੈਬ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਰਾਮੈਡੀਕਲ ਸਟਾਫ	70	30
(d)	ਰਿਸੈਪਸ਼ਨਿਸਟ (ਰਿਕਾਰਡ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਅਤੇ ਡੇਟਾ ਐਂਟਰੀ ਸਰਵਿਸ) ਡਰਾਈਵਰ (ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਸਰਵਿਸਿਜ਼) ਚਪੜਾਸੀ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾ ਅਟੈਂਡੈਂਟ (ਹਾਊਸਕੀਪਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ) ਸਫ਼ਾਈਵਾਲਾ (ਸੰਰਖਿਅਕ ਸੇਵਾਵਾਂ) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਗੈਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟਾਫ	70	30
ਨੋਟ:- ਸਟਾਫ ਦਾ ਕੁੱਲ ਅਧਿਕਾਰ 30 ਦਸੰਬਰ 2002 ਦੇ ਅੰਤਿਕਾ 'E' ਅਤੇ 'F' MOD ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 22 (1)/US (WE)/D (Res) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।			

(5) ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰੇ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਬਲੂਜ਼ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੈਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜੋ ਇੰਨੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੜ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਮੈਡੀਕਲ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਈ.ਸੀ.ਐਚ.ਐਸ. ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਕੇ, ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਸਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(6) ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ ਹੈ। 06.09.2018 ਨੂੰ, ਸੇਵਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਫਾਰਮੈਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਟਾਫ ਦੀ ਨੌਕਰੀ 11 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(7) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 30.04.2015 ਨੂੰ 'ਨਾਇਕ' ਵਜੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਈਸੀਐਚਐਸ ਪੌਲੀਕਲੀਨਿਕ, ਮੋਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 22.02.2018 ਨੂੰ ਉਕਤ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸੀ

89 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 04.04.2018 ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਠੇਕੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਕੰਮ ਅਤੇ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਚਰਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ

ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਨਾਲ. ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ-2 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"ਉਸਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅੰਤਕਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਏ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦਾ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 24(6)/03/US (WE) D (Res) ਮਿਤੀ 22 ਸਤੰਬਰ 2003 ਜਾਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਚੰਗੇ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ECHS ਪੌਲੀਕਲੀਨਿਕ ਵਿਖੇ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰੇਕ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

(8) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ 08.04.2019 ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ 07.04.2020 ਤੱਕ ਵੈਧ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੀ, ਤਾਂ 12.02.2020 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਭਰਤੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਪੋਸਟ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਭਰਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੋਸਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਲੈਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ 07.04.2020 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸਨੂੰ 89 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 06.05.2020 ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। .

(9) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹੁਣ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਥਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਠੇਕੇ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨਾ ਦੇਣ।

(10) ਨੋਟਿਸ ਆਫ ਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 16.03.2020 ਨੂੰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 2 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(11) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ

ਲੰਬਾਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਕਾਗਜ਼ੀ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ।

(12) ^(Anil Kshetrapal, J.) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ 2013 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 20113 ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ **ਡਾ. ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ** ਬਨਾਮ **ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ** ਵਿੱਚ 30.06.2015 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 19.12.2016 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, 2015 **ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ** ਬਨਾਮ **ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸਾਂ** ਦੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1691 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। **ਰੇਣੂ ਬਾਲਾ** ਬਨਾਮ **ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ** 17.02.2017 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਹੋਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ 31.07.2017 ਦੇ ਅੰਤ੍ਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ 2017 ਦੇ SLP (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 18373 **ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ** ਬਨਾਮ **ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ**। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(13) ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ 5 ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕੰਮ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

(14) ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਬੈਂਚ ਹੁਣ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਲਾਜ਼-2 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਜੋ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ- ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਸਮੇਂ ਵਿਚ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ 22.09.2003 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਪੱਤਰ ਦੇ ਅੰਤਿਕਾ-ਏ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਧਿਕਤਮ ਉਮਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹੀ ਧਾਰਾ **ਡਾ: ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ** ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ, ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(15) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ।

ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ECHS ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਯੋਗਦਾਨੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦੋਹਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਕ ਹੈ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਪੌਲੀਕਲੀਨਿਕ ਖੇਲੂ ਕੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ। ਦੂਜਾ, ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਲਈ ਤਾਂ ਜੋ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਬਲੂਜ਼ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਸਕੇ। ECHS ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੋਈ ਸਥਾਈ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ECHS ਸਕੀਮ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕਮਾਂਡਰ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(16) ਫਿਰ ਵੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ 12.02.2020 ਦੇ ਭਰਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਪੋਸਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

(17) ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ **ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਅਨੀਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ** ¹. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਡਾ. ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ 30.06.2015 ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਲਪੀਏ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ 19.12.2016 ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬੈਂਚ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਠੇਕੇ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2006 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਅਤੇ ਲਾਅ ਇੰਸਟ੍ਰਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ 471 ਅਸਾਮੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਭਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮੁੰਬਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ 11 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 3 ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਈ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ

ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਨਵੇਂ ਭਰਤੀ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਠੇਕੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਭਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 'ਏ',

¹ 2016(8) SCC 293

'ਬੀ' ਅਤੇ 'ਸੀ' ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਨਾਗਪੁਰ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸਾਮੀਆਂ ਸਥਾਈ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ:-

“14. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ 15.09.2006 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅੰਤਿਕਾ 'ਬੀ' ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ, ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ: -

1. ਪਹਿਲੀ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀ/ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ-
(ਪਾਰਟੀ ਨੰ. II) ਨੂੰ 11 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਠੇਕੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, _____ ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਤੀ (ਉਲੇਖ ਦੀ ਮਿਤੀ)

ਰੁਪਏ ਦਾ _____ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਮਿਹਨਤਾਨਾ
_____ (ਸਿਰਫ ਰੁਪਏ _____) ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ, ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਬ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰੇਕ ਕੈਲੰਡਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੱਖਰੇ ਟੀਏ ਅਤੇ ਡੀਏ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ.....

2. ....

3. ....

4. ....

5. 11 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ 11 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ (ਭਾਵ ਕੁੱਲ 3 ਸ਼ਰਤਾਂ) ਲਈ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਹੈ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ।

6. ਪਾਰਟੀ ਨੰਬਰ II ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ, ਵਿਆਜ, ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

15. ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਇਸ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਗਿਆਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਦੋ ਵਾਰ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕੀਤੀਆਂ

(Anil-Kshetarpal, J.)
ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਠੇਕੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚੋਣ ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਕਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

16. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 21.08.2006 ਅਤੇ 15.09.2006 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ। ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਖਰਚੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਸੀ ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਸਾਮੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ, ਲਾਅ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਲਾਅ ਇੰਸਟ੍ਰਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ 471 ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਭਰਨ ਦਾ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਸਥਾਈ ਹਨ। "

(18) ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਲਝੀ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਬੈਂਚ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 2015 ਦੇ ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਨੰ. 1691 ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

(19) ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵੀ ਘੋਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਇੱਕ ਭਰਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਿਰਫ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਭਰਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣਾ ਮਦਦਗਾਰ ਹੱਥ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ

ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਰਤੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੋਸਟ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਿਰਫ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਭਾਵ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਵਧੇਰੇ ਯੋਗ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਹਨ, ਪਰ ਭਰਤੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਹੁਣ, ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਰਤੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤਾਂ

ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।
(Anilkshetamal Jo)

(20) ਫਿਰ ਵੀ ਇਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਐਸਟੋਪਲ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (ਸੁਪੈਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਯੂ-ਟਰਨ ਲੈਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰਫ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਹੀ ਰੱਖੇ।

(21) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੋਰ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕ ਜੋ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਫੋਰਸਾਂ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਵੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਯੋਗਦਾਨ ਸਕੀਮ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਹੈ।

(22) ਇੱਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ। ਇਹ ਸਕੀਮ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨੀਤੀ ਆਪਹੁਦਰੇ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ, ਇਸ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੂਰੀ ਸਕੀਮ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗੀ।

(23) ਇੱਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ **ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਿਚੋਟ** ਬਨਾਮ **ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ**² ਵਿੱਚ ।

(24) ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਰਿੱਟ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ।

(25) ਇਸ ਲਈ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਤ੍ਰਿਭੁਵਨ ਦਹੀਆ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ